

Šolski radio

—r Torek, 16. aprila: Po naših otokih na Jadranu. (Razgovor.) Vodi g. Viktor Pirnat. Okoli tisoč otokov imamo na Jadranu, med njimi 52 naseljenih. Vredno jih je spoznati. Ogledali si bomo njihov nastanek in oblike, ugotovili bomo njihovo vodovje in podnebje, proučili bomo njihovo živalstvo in rastlinstvo in seznanili se bomo s prebivalstvom in naselji. Pa še marsikaj lepega bomo čuli o njih. — Učila: Zemljevid Jugoslavije oziroma našega morja, slike otokov in kar je z njimi v zvezi.

—r Petek, 19. aprila: Višnja gora. Učenci se pogovarjajo o sedanjih in preteklih zanimivostih tega starodavnega mesteca, ki so ga spoznali na šolskem izletu in iz raznih spisov. Razgovor vodi g. Miroslav Zor.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 14. aprila, predaval g. inž. Karel Tavčar: Pogozdovanje spomladi.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. OBVESTILO. Članstvu UPZ sporočamo, da pevskega tečaja v Trbovljah ne bo, ker se tudi jubilejni koncert Trbovlskega Slavka zaradi odsotnosti tov. Šuligoja ne bo vršil pač pa se bo vršil v istih dneh, t. j. 19., 20. in 21. aprila pevski tečaj v dvorani »Grafike« (Masarykova cesta) v Ljubljani. Začetek 19. aprila ob 10. uri dop. Vsi, ki so se prijavili za Trbovlje, se morajo udeležiti pevskega tečaja v Ljubljani. Posebnih okrožnic ne bomo razposiljali. — Tajništvo.

Situacijsko poročilo je podal tov. tajnik Herbst Pavel.

Na dopis št. 1303 od 6. marca t. l. in dop. št. 1304 od 7. marca t. l. se soglasno sklene, da se društvo pridružuje stališču, ki ga zastopa v pogledu »Reorganizacije učit. organizacije« sekcija v Ljubljani.

Društvo se udeleži skupnega zborovanja 5 učiteljskih društev v Trbovljah.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne, o zaostankih in ukrepih, ki jih je storilo društvo, da uravnovesi bilanco blag. poslovanja.

Tov. Hrovat Ivo je podal kot stalni poročevalec za kmetijski pouk na ljud. šolah krškega sreza svoje prvo poročilo Načrtno gospodarstvo.

Tov. Jurančič Josip je v svojem obširnem predavanju »Vpliv gospodarstva na vzgojo« orisal agrarca iz prvih dob prijateljskega razmerja med njim in zemljo ter iz tega razmerja izhajajočih notranjih oblik duha preko dobe fevdalizma in poznejšega ekonomskega sistema liberalizma, ki spreminja zemljo v blago in kmeta v trgovca, ki konjunktorno prosperira in propada ter končno vpliv razmer, v katerih živi današnji kmetijski otrok.

Predlogi:

1. Pri zagraditvi šolstva v naši na novo organizirani banovini naj sodelujejo tudi strokovnjaki ljud. šolstva, t. j. učiteljstvo. Ustanovi naj se Učiteljska zbornica. Do ustanovitve iste naj prevzame delo, pomnožen s člani iz podeželja, šolski upravni odsek pri sekciji.

2. Odbor pokrene akcijo za poročila iz posameznih šol. okolišev, ki naj bi se vodila kot posebna točka dnevnega reda vsakokratnega zborovanja.

Vanič Janko, preds. Herbst Pavel, tajnik.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Dominika sama pospremi Androwskega nazaj med molčeče menihe; ona pa se naseli na robu puščave, kjer živi s svojo malo hčerko v spominu na preteklost.

—k Ivan Matetič-Ronjgov: Čakavsko-Primorska pjevanika. (98 strani velike osmerke, din 35.— Naročila sprejema Učiteljski pevski zbor Emil Adamič, Ljubljana.) Razrvana duševnost novejšega časa prečesto premalo ceni dobrine in pozitivne vrednote starejših umetnin. Današnja mladina prepeva mnogokrat le maloverne ulične popevke, vendar petju in izbiri pesmi ne posveča tolike ljubezni in miline, kakor opažamo isto pri naši starejši generaciji. V globoki, čustveno doživeti lepoti starih, žal, vedno redkejših, glasbenih umetnin se zrcali nežno čustvovanje in bistra miselnost naših prednikov. Ohranjene pesmi so verne slike njihovega žitja in bitja, njih prelesti in bolesti. — Da reši, prikaže in po možnosti obnovi naše najstarejše in najoriginalnejše popevke, je zbral v Čakavsko-Primorski pevanki najmarkantnejši jugoslovanski folklorist-umetnik Ivan Matetič-Ronjgov 128 čakavsko-primorskih melodij na tekste čakavske narodne poezije. Pesmi — večinoma dvoglasne — so zelo mehke, blagodneže, intonirano lahke, ritmično malo svojevrsne, radi česar je nabavo pesmarice priporočati kar najtopleje. — Pesmarica je namenjena predvsem osnovnim šolam za redno petje, primerna je pa tudi mladinskim in raznim drugim zborom. Dobrodošla bo pa tudi glasbenikom za spoznavanje naše glasbene folklorne.

—k Dr. Zaje Drago: Problematika inteligentnosti testov. Poizkus merjenja same razumnosti. V Ljubljani 1940. Založila knjigarna Kleinmayr in Bamberg. Cena 30 din. O inteligentnosti testov se posebno v pojvnojem času mnogo govori, toda pri nas se še ne uporablja, odnosno bolje rečeno — še nimamo testov sestavljenih za naše razmere, primernih za našega otroka. Če pa se uporabljajo, so to tuji. Vprašanje testov samih nam obrazložijo dr. Zaje v svoji 80 strani obsegaajoči knjigi po sledečem redu: Kratak zgodovinski očet. — I. del: Inteligentnost z vida testne psihologije. II. del: Test kot svojevrsna eksperimentalna metoda. III. del: Možnosti in meje testiranja. IV. del: Osnove standardizacije. V. del: Načela za izbiro testov. — Knjiga bo brez dvoma kot informativno delo služila tudi učiteljstvu, ki se zanima za testiranje.

—k Aleš Ušeničnik: Zbrani spisi, II. zvezek. — Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1940. — Strani 306. — Cena v platno vezani knjigi din 90.— Knjiga je razdeljena v tri glavna poglavja, in to: I. Naš čas in naše krščanstvo, II. Misel, volja in dejanje, III. Umetnost.

—k »Misel in delo«, kulturna in socialna revija, pridružuje v svoji 2-3. letošnji številki sledeče članke: Čigav je Balkan. — I. Vavpotič: Društvo likovnih umetnikov »Lado«. — P. Karlin: Pavel Grošelj. — M. Zalokar: Pavel Grošelj — prirodoslovec. — B. Zajec: Libelice, naša koroška vas. Poleg teh člankov vsebuje tudi obširen in zanimiv obzornik.

—k Dodatek »Zemljiški knjigi«. Sestavljen Anton Spende. Dodatek je sestavljen v pregledni obliki s taksno tabelo za dedščine in daritve, s taksami za overovljenje enega ali več prepisov itd. — Cena 8 strani obsegaajočega dodatka s poštnino vred je din 8.—

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižici 5 din. Pri večjem odjemu 10 % popust.

Poslužite

se pri svojih naročilih

KNJIGARNE
UCITELJSKE
TISKARNE

V LJUBLJANI

in njene podružnice

V MARIBORU

Elite

Prešernova ulica 7-9

Ljubljana

Pomladanski plašči,
kostumi, kompleji,
obleke in bluže
samo zadnje novosti
v največji izbiri pri

Stanovska organizacija JUU

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO CELJE bo s 6 ostalimi društvi zborovalo v soboto, dne 20. aprila, dopoldne v Trbovljah z dnevnim redom, kakor ga objavlja društvo Laško. Zborovanje bo izredno važno in zanimivo, zato je čim večja udeležba zaželena. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL bo zborovalo 20. t. m. ob 9. uri v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročila odbornikov. 2. Predavanje g. prof. Rudolfa Koblice: »Slovensko ljudsko šolstvo in reforma«. 3. Slučajnosti in predlogi. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ bo zborovalo v soboto, dne 20. aprila, ob 9. uri v Ormožu. Poleg običajnih točk bo predaval tov. ravnatelj A. Kosl o temi »Učiteljska jeza in nevolja«. Pridite vsi brez posebnih vabil! — Belšak, preds.

= JUU — SRESKO UCITELJSKO DRUŠTVO SLOVENJ GRADec bo zborovalo v soboto, dne 13. aprila, ob 10. uri v Slovenjem Gradcu. Dnevni red: Dopisi. — Poročila referentov posameznih odsekov. — Predavanje: Vpliv socialno gospodarskih razmer na duševni in telesni razvoj otroka šole Smartno pri Slov. Gradcu. — Slučajnosti. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LITJA bo zborovalo skupno s še 6 učiteljskimi društvi JUU v Trbovljah dne 20. aprila 1940. Dnevni red je razviden iz vabila JUU za okraj Laško. Začetek ob 9,30 uri pred Sokolskim domom. Vabimo vse, prav posebno še članstvo iz višinskega okraja, k pomembni skupni manifestaciji. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO RA DOVLJICA bo zborovalo v ponedeljek, dne 15. aprila t. l., ob 10. uri v poslopju ljudske šole na Bledu, z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Predavanje o narodnem ornamentu ali pa predavanje tov. Bulovca Alojzija o mladinskih odrh. 3. Dopisi. 4. Poročila društvenih funkcionarjev. 5. Slučajnosti. 6. Udeležba članstva na populadni predstavi mladinske spevoigre »Kristalna čaša«. — V srežu je še precej neorganiziranega učiteljstva, ki ga iskreno vabimo k vstopu v stanovsko organizacijo. K populadni predstavi so vabljeni tudi sorodniki, prijatelji in znanici članstva našega društva. S polnoštevilno udeležbo izpričajmo našo stanovsko zavest. Zveze vlakov so ugodne, od vlakov vozijo na Bled avtobusi. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO vabi vse člane, da se sigurno udeležijo zborovanja v Trbovljah dne 20. aprila t. l. Potujemo s prvim jutranjim vlakom. Dnevni red bo gotovo vsakega zadovoljil. Nasvidenje. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO bo zborovalo v četrtek, 25. aprila, ob 10. uri v telovadnici II. deške šole s sledečim dnevnim redom: Situacijsko poročilo. — Nadaljevanje ciklusa predavanj tov. Koblice. — Novosti iz pedagoške književnosti (poročila tov. Zor). Slučajnosti. — Upamo na polnoštevilno udeležbo. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO BREŽICE bo zborovalo dne 20. aprila 1940. v Trbovljah skupno s sreskimi društvi Laško, Celje, Litija, Krško, Šmarje in Konjice po dnevnem redu sreskega društva Laško. — Tovariši in tovarišice, uvažujte dnevni red, ki je bil objavljen v 33. številki Učit. tov. ter se udeležite zborovanja v čim večjem številu. — Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO je zborovalo dne 9. marca t. l. v Mokronogu in dne 16. marca t. l. v Kostanjevici.

Zborovanja sta vodila tov. Ždešar in tov. predsednik Vanič.

Tov. Jagodice Vojko je predaval »O Uniji za zaščito dece« in orisal njen historiat od ustanovitve po ženevski deklaraciji — preko izvršenih kongresov v raznih državah do da-

našnjega dne s posebnim ozirom na podrobni razvoj zaščite otrok pri nas Slovincih.

Tov. Jurančič Josip je v svojem poročilu »O aktivizaciji članstva« podal na drastičnih primerih iz svojega šol. okoliša otipljive napore kje in kako naj se članstvo aktivizira v svojem šol. okolišu in na društvenih zborovanjih. Govoril je o protialkoholni borbi, preskrbi krajev z dobro pitno vodo, nezadostni prehrani in revščini šol. mladine, o specialnih ustanovah, ki jih je dežela bolj potrebna kot mesta, ter končno o gojitvi pravega iskrenega tovarištva in vzgoji resnične stanovske morale, ki ji ne more biti nikaka zapreka razdelitev članstva po svetovnih nazorih.

Novosti na knjižnem trgu

—k Dr. Bogumil Vošnjek: Jugoslovanski odbor. Ob 25 letnici nastanka Jugoslovanskega odbora v Londonu je izdala sreska organizacija Saveza ratnih dobrovoljca Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani v 2. zvezku Dobrovoljske knjižnice zanimiv spis dr. Vošnjeka o delovanju tega odbora. Znano je, da je Jugoslovanski odbor prevzel nalogo voditi diplomatsko akcijo za naše osvobodjenje. — Težko delo — prepričevati Angleže in Amerikance, da je Dalmacija in vse pokrajine, ki so bile v Londonskim paktom določene Italiji, del celotne domovine Jugoslovanov. — In prav to delo, ta borba in prizadevanja rešiti, kar se rešiti da in tudi snovanje dobrovoljskih odredov, je opisano v tej 50 strani obsegaajoči knjižnici. V dobi, ko že mnogi pozabljajo kako se je gradila naša država, je taka literatura nujno potrebna. — Cena 5 din.

—k Dr. Oskar Reya: Vremenoslovje. Poljudna izdaja. — Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1940. — Cena kartonirani knjigi je 50 din, vezani v platno 60 din. — Dan za dnem, leto za letom smo postavljeni v odvisnost od prilik in neprilik muhastega vremena. Kajti vreme ne vpliva le na dobro ali slabo letino, na izlete letoviščarjev itd., temveč tudi na vse naše duševno razpoloženje. Napovedovanje vremena je danes že tako napredovalo, da smo vsaj za nekaj časa vnaprej poučeni o njem od vremenoslovnih postaj, katerih rezultate prinaša časopisje in radio. Drugače pa so nam viri vremenskih dogajanj in osnove vremenoslovja splošno kaj slabo poznani. Sedaj nas z njim seznanja najboljši slovenski poznavalec te stroke, upravnik meteorološke postaje na ljubljanski univerzi, dr. O. Reya. Posebna odlika tega modernega priročnika je v tem, da je pisan zelo poljudno in ne potrebuje za razumevanje nobene posebne izobrazbe. Potrebno znanje fizike je razloženo v tekstu, kjer so raztolmačeni in prevedeni tudi vsi tuji strokovni izrazi. — Knjiga je opremljena s 46 skicami, ki tolmačijo vsebino. V njej so raztolmačeni vsi osnovni pojmi, ki jih mora poznati vsak, če hoče kateri koli vremenski pojav razumeti. Knjiga, ki je edina te vrste v naši literaturi, bo s pridom služila tudi učiteljstvu pri razlagi in učenju o pojavih in lastnostih našega ozračja.

—k Juša Kozaka »Maske«. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani 1940. — Obseg 368 strani. Cena broširanemu izvodu 80 din, vezanemu 90 din. — Ko so nekateri izmed teh povesti izhajale v »Ljubljanskem zvonu«, so se vsi poznavalci pripovedne umetnosti strinjali v mnenju, da sodi ta Kozakova proza med naše najznačilnejše stvaritve. Sedaj so »Maske« strnjene v knjigo in razvrščene po kronološki vrsti, obenem pa izpopolnjene z nekaterimi še neobjavljenimi povestmi. — Iz proze Juša Kozaka govori predvsem naš raztrgani, razdrobeni, od svojih dvomov, prividov in strahov razjedeni čas. Zopet enkrat je pisatelj postavil zrcalo svojemu času. Zajel je v skrbno spisano prozo, ki ponekod prehaja iz novelističnega sloga v esej, dialog in dramatiko, krik današnjega časa, opotekajočega se ob prepadu svoje usode. Kozakove »Maske« so ponekod strgane z obrazov, da pokažejo mrzlo resničnost, drugod pa so na-

taknjene na človeške obraze, da skrijejo njihovo grozo in brezup. Tema melodija smrti zveni skozi vso poetično zgradbo te Kozakove proze. Je to knjiga našega časa, spisana za današnjega človeka. — V pisateljevem delu pomenijo »Maske« nekako nadaljevanje izpovedne knjige »Celice«, ki je že prej izšla pri Tiskovni zadrugi. Pisatelj išče poti med objektivnim in subjektivnim, med življenjsko stvarnostjo in pesniško doglednostjo. Sleherni njegov sestavek poteka iz osebnega doživlja od mladostnega let do najnovejših dni, ko mu med sanjami in stvarnostjo razodevajo plinske maske vsebino našega časa in smer naših negotovih poti. Dotika se s svojo umetniško fantazijo mnogih problemov: miselnih in nazorskih, socialnih in narodnih; prikazuje naravo in življenje rodnege mesta Ljubljane in išče po svojih poteh odgovora na nekatere psihološke uganke današnjega človeka. — V knjigi »Maske« je zbrana naslednja Kozakova proza: »Očetova« se bavi s smrtjo pisateljevega očeta in slika vso pretresljivost njenega doživlja. »Leteči angeli« je spomin na mladostna erotična doživlja. »Dvojni obraz« je psihološka študija. »Tuja žena« obravnava koroški motiv. »Pogovor s kritikom« sega v filozofijo umetnosti. »Munja« se dotika problema socialne stiske. »Neljuba pisma« obravnava nazorska vprašanja. »George« je portret ljubljanskega bohema. »Bohinjski pastorek« je zgrajen na motivu iz Bohinja. »Zimska fatamorgana« pripoveduje o avtorjevem zadnjem doživljanju svobodne Prage. »Gledališka garderoba« zajema življenjski motiv naših težkih dni in usodo kulture v njih. »Arena« je združena z doživljem Rima. »V tujem stanovanju« je obdelan motiv iz Primorja, daljša pripovedna proza »Rodno mesto« pa pripoveduje o pisateljevem doživljanju Ljubljane od zgodnje mladosti do danes.

—k Robert Hichens: Alahov vrt. Roman. Izdala Založba »Naša knjiga« — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1940. — Prevod je oskrbel prof. Anton Anžič. Knjiga obsega 404 strani in stane elegantno vezana 100 din. — Med številnimi knjigami angleškega pisatelja Hichensa zavzema roman Alahov vrt najpomembnejše mesto: bil je veliko prevajan v tuje jezike in tudi filman je dosegel izreden uspeh, saj mu odkrije in približa dva svojevrsna svetova: tragiko pobeglega meniha in skrivnostni prostor puščave, tiste veličastne puščave, ki na svojiski način oblikuje svoje prebivalce in obiskovalce, kakor je opisano prav v tej zgodbi iz Alahovega vrta. — V romanu je opisano tudi življenje Arabcev in pisano vrvenje v puščavskih mestih, lepi so opisi puščave v vsej njeni posebnosti. Toda težišče romana je postavljeno prav v sredino puščavske osamelosti. Androwski, pobegli duhovnik in poleg tega še trapist; Dominika Enfiliden, bogata aristokratska Angležinja, ki jo puščava mami k sebi kot še neodkrita tajnost. Srečanje med njima vzbudi v srcih ljubezen in ju tesno poveže skupaj, pa sproži tudi dramo dveh duš in boleče usode, ki jo premagata le z največjo žrtvijo in odpovedjo drug drugemu, čeprav sta bila že poročena.

TVRDKA

IGN. ŽARGI

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 11

priporoča veliko izbiro **damske** in **otroške** konfekcije; **perila**, **nogavice**, **krasnih kravat** v najnovejših vzorcih po priznano nizkih cenah!